

POSTANOWIENIE

23 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Piotr Telusiewicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 23 stycznia 2024 r. w Warszawie
zażalenia Ł.O.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Łodzi
z 24 marca 2023 r., III Cz 819/22, III WSC 8/23,
w sprawie z wniosku Ł.O.
z udziałem P.F. i J.J.
o stwierdzenie nabycia spadku,

oddala zażalenie.

(K.L.)

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 24 marca 2023 r. Sąd Okręgowy w Łodzi odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawcy od postanowienia tego Sądu z 7 listopada 2022 r. oddalającego zażalenie wnioskodawcy na zarządzenie Przewodniczącego w Sądzie Rejonowym dla Łodzi- Śródmieścia w Łodzi z 31 sierpnia 2022 r. o zwrocie wniosku o stwierdzenie nabycia spadku.

W zażaleniu na powyższe postanowienie wnioskodawca zarzucił naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 519¹ § 1 k.p.c. Domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia w całości i nakazania Sądowi Okręgowemu w Łodzi jako Sądowi II instancji przekazania akt w celu merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie wyjaśnić wypada, że zakresem kognicji Sądu Najwyższego w niniejszym postępowaniu zażaleniowym objęta jest kwestia dopuszczalności skargi kasacyjnej wywiedzionej w sprawie przez wnioskodawcę a w konsekwencji prawidłowości postanowienia o jej odrzuceniu, nie zaś prawidłowość i zasadność dokonanego w sprawie zwrotu wniosku. Zawarta w zażaleniu argumentacja skarżącego dotycząca tych kwestii pozostawać musiała irrelevantna dla rozstrzygnięcia.

Zgodnie z art. 519¹ § 1 k.p.c. w sprawach z zakresu prawa spadkowego skarga kasacyjna przysługuje od wydanego przez sąd drugiej instancji postanowienia co do istoty sprawy oraz od postanowienia w przedmiocie odrzucenia wniosku i umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

W zażaleniu skarżący wskazał, że nie kwestionuje, iż postanowienie oddalające zażalenie na zarządzenie o zwrocie wniosku nie jest postanowieniem co do istoty sprawy, dopuszczalność skargi kasacyjnej wywodzi jednak z faktu dopuszczalności skargi kasacyjnej na postanowienie o odrzuceniu wniosku. Zdaniem skarżącego postanowienie oddalające zażalenie na zarządzenie

o zwrocie wniosku zamyka drogę do wydania wyroku a podział na odrzucenie pisma lub jego zwrot jest podziałem nakierowanym na dokonanie sztucznych rozróżnień proceduralnych tak by część z nich wyłączyć spod możliwości weryfikacji orzeczniczych Sądu Najwyższego.

W judykaturze Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że postanowienie sądu drugiej instancji oddalające zażalenie na zarządzenie o zwrocie pozwu nie jest postanowieniem w przedmiocie odrzucenia pozwu, a odrzucenia pozwu oraz jego zwrotu nie można ze sobą utożsamiać. Postanowienie sądu drugiej instancji oddalające zażalenie na zarządzenie o zwrocie pozwu nie jest również postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 stycznia 2015 r., IV CZ 86/14, niepubl. i powołane w nim judykaty). Stanowisko powyższe jest aktualne także w odniesieniu do postanowienia oddalającego zażalenie na zarządzenie o zwrocie wniosku w postępowaniu nieprocesowym. Postanowienie oddalające zażalenie na zarządzenie o zwrocie wniosku dotyczy wstępnej fazy zmierzającej do prawidłowego wszczęcia postępowania. Wniosek zwrócony (podobnie jak zwrócony pozew) nie wywołuje żadnych skutków i może być ponownie wniesiony do sądu. Zarządzenie o zwrocie wniosku, ani postanowienie oddalające zażalenie na tego rodzaju zarządzenie nie kończy postępowania w sprawie a jedynie wstępną fazę badania warunków formalnych wniosku, poprzedzającą wszczęcie postępowania (zob. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 2010 r., III CZP 10/10, OSNC 2010, nr 10, poz. 137; postanowienie Sądu Najwyższego z 17 sierpnia 2001 r., I CKN 236/01, niepubl.; postanowienie Sądu Najwyższego z 31 marca 2000 r., V CKN 1108/00, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 136). Utożsamianie przez skarżącego odrzucenia wniosku i jego zwrotu oraz wywodzenie z tego dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawie nie jest w konsekwencji uprawnione.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

(K.L.)

[a]